

Sprawozdanie merytoryczne Stowarzyszenia „Centrum na Wschodzie” za rok 2022

/31 marca 2023/

Wychodzimy ludziom naprzeciw

Działamy po to, aby ludzie byli równo traktowani i czuli się potrzebni, bez względu na to kim są, jak wyglądają, czy są sprawni, gdzie mieszkają. Osoby niewidome, na wózku zachęcamy do wyjścia z domu. Pomagamy zakładać stowarzyszenia i spółdzielnie, a te prowadzą przedszkola, organizują koncerty na wsi, przyciągają turystów. Ludzie znajdują pracę.

Pilnujemy, aby samorzędy służyły mieszkańcom i sensownie wydawały pieniądze.

Dbamy o to, aby osoba na wózku mogła dotrzeć do biblioteki, lekarza, na lokalny festyn.

Interweniujemy w urzędach, udzielamy setek porad, organizujemy dziesiątki szkoleń i debat.

*Dzięki nam osoby z niepełnosprawnościami zostają wolontariuszami,
a wielu z nich podejmuje także pracę zawodową.*

I. Informacje podstawowe

Stowarzyszenie zostało zarejestrowane 31 grudnia 2010 roku.

KRS: 0000374937

NIP: 544 153 08 18

REGON: 200415344

Dane kontaktowe:

adres do korespondencji: Omola 111, 17-306 Dziadkowice

tel.: 600 881 572

email: stowarzyszenie@centrumnawschodzie.pl

www: www.centrumnawschodzie.pl

Facebook:

Główna strona Stowarzyszenia: <https://www.facebook.com/centrumnawschodzie/>

PełnoAktywni-SamoSprawni: <https://www.facebook.com/PelnoAktywni/>

Podlaska Sieć Samopomocowa „PODAJ DALEJ”: <https://www.facebook.com/PSSPodajDalej>

Telewizja NGOtv: <https://www.facebook.com/telewizjangotv#>

Subregionalny Węzeł NGO (Siemiatycze – Bielsk Podlaski – Hajnówka)
<https://www.facebook.com/groups/1085068348194767/>

Koła Gospodyń Wiejskich: <https://www.facebook.com/PyzaKGW/>

Białe Kapelusze: <https://www.facebook.com/BialeKapelusze100/>

Youtube:

Główna strona Stowarzyszenia:
<https://www.youtube.com/@stowarzyszeniecentrumnawsc5968/videos>

Telewizja NGOtv: <https://www.youtube.com/@ngotv7216/featured>

Cele statutowe:

- wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju Podlasia, w szczególności podlaskich wsi - jako miejsc aktywności społecznej, ekonomicznej i kulturalnej,
- przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społeczno-zawodowego i dyskryminacji, w tym wykluczenia cyfrowego,
- wyrównywanie szans mieszkańców wsi w dostępie do edukacji i kultury, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- propagowanie czynnego i twórczego sposobu funkcjonowania społeczności lokalnych, w zgodzie z naturą, tradycją i współczesnością,
- promowanie modelu uczenia się przez całe życie, rozwijanie różnych form kształcenia ustawicznego,
- wzmacnianie poczucia współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego,
- rozwijanie uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, ze szczególnym uwzględnieniem grup marginalizowanych,
- rozwijanie i promocja turystyki na Podlasiu,
- ochrona dziedzictwa kulturowego podlaskiej wsi i typowej architektury wiejskiej,
- promowanie partnerstwa pomiędzy sektorem pozarządowym a samorządem lokalnym i regionalnym oraz podmiotami gospodarczymi,
- wspieranie i promowanie rozwoju społeczeństwa informacyjnego,
- upowszechnianie idei i zasad ekonomii społecznej,
- promowanie idei integracji europejskiej,
- działalność charytatywna,
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- promocja i organizacja wolontariatu.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- tworzenie i wdrażanie programów i projektów zgodnych z celami Stowarzyszenia, w szczególności skierowanych do: społeczności lokalnych, dzieci i młodzieży, kobiet, osób bezrobotnych, przedsiębiorców, rolników, administracji samorządowej, osób powracających z emigracji, osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-zawodowym,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, w tym e-learningowych,
- prowadzenie poradnictwa i konsultacji,
- organizowanie imprez promujących walory turystyczne ziemi podlaskiej oraz poszczególnych gmin,

- tworzenie i prowadzenie tematycznych portali internetowych zgodnie z celami Stowarzyszenia,
- organizowanie i prowadzenie programów stypendialnych,
- zbieranie, udostępnianie i rozpowszechnianie informacji zgodnie z celami Stowarzyszenia,
- organizowanie i udział w spotkaniach, konferencjach, seminariach i wykładach o zasięgu krajowym i międzynarodowym,
- organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych,
- prowadzenie badań naukowych,
- wydawanie książek, czasopism, broszur związanych z celami Stowarzyszenia,
- prowadzenie badań społecznych oraz opracowywanie ekspertyz i raportów zgodnie z celami Stowarzyszenia,
- działalność promocyjną w zakresie zgodnym z celami Stowarzyszenia,
- współdziałanie ze środkami komunikacji społecznej,
- realizowanie prac i przedsięwzięć zgodnych z celami Stowarzyszenia, zleconych przez inne instytucje i organizacje,
- współpracę z organizacjami i instytucjami, krajowymi i zagranicznymi, prowadzącymi działalność zblizoną do celów Stowarzyszenia.

Zarząd

Katarzyna Maria Kamecka-Lach (prezes)
 Adam Bogumił Kamecki-Lach (wiceprezes)
 Piotr Wojdat (członek zarządu)

Komisja Rewizyjna

Aneta Ostrowska (przewodnicząca)
 Jerzy Silwestrowicz

Stowarzyszenie na koniec 2022 r. miało w składzie 12 członków (5 kobiet i 7 mężczyzn), w tym 3 osoby z niepełnosprawnościami (także w organach statutowych). Ponadto ze stowarzyszeniem jest związanych (długoterminowo i akcyjnie) ponad 100 wolontariuszy.

II. Finanse

Przychód: 139.317,71zł

Koszty: 139.525,51 zł

Wynik finansowy: - 207,80 zł (strata zostanie pokryta z przychodów z lat ubiegłych)

Informacja o strukturze przychodów:

- Składki członkowskie: 450,00 zł
- Darowizny: 4.286,00
- Dotacje i granty: 134.581,70 zł
- pozostałe przychody operacyjne: 0,01 zł

Informacje o strukturze kosztów:

- Koszty realizacji zadań statutowych: 139.399,51 zł
- Koszty administracyjne: 126,00 zł
- Pozostałe koszty (finansowe, operacyjne) : 0,00 zł

III. DOTACJE, GRANTY

1. Dotacja z Narodowego Instytutu Wolności – CRSO

W 2021 r. wygraliśmy konkurs na realizację 3-letniego projektu pn. „**Podaj Dalej – Podlaska Sieć Samopomocowa**”. Łącznie na 3 lata przyznano nam dotację w wysokości 257.590 zł z [Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego](#) ze środków Programu Fundusz Inicjatywy Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

Projekt realizowany jest w okresie: **wrzesień 2021 r. – wrzesień 2023 r.**, na terenie Subregionu Bielskiego, obejmującego powiaty: **siemiatycki, bielski, hajnowski**.

Na 2022 r. otrzymaliśmy drugą część dotacji w wysokości **50.230,00 zł** i dzięki niej zrealizowaliśmy następujące działania:

- Rozwijaliśmy Sieć PSS Podaj Dalej, w tym zorganizowaliśmy kolejne 10 spotkań sieciujących dla NGO i grup nieformalnych;
- rozwijaliśmy internetową platformę pomocową;
- przeprowadziliśmy w okolicznych szkołach 4 lekcje aktywności obywatelskiej;
- rozwijaliśmy Forum Szkolnych Koordynatorów Wolontariatu;
- razem z młodzieżą ze szkolnych kół wolontariatu przeprowadziliśmy 5 akcji wolontarystycznych;

- pomogliśmy zorganizować 6 warsztatów prowadzonych przez seniorów jako wolontariuszy kompetencyjnych;
- zostały związane 2 lokalne koalicje współpracy pomocowej
- w programie Giełda Talentów zrealizowaliśmy kolejne 3 filmy z udziałem seniorów, którzy opowiadali o swoich pasjach i zainteresowaniach.

2. Dotacja z programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy

W 2020 r. wygraliśmy konkurs i w 2021 r. otrzymaliśmy na realizację 2-letniego projektu pn. „PełnoAktywni – SamoSprawni” dotację z [Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy](#), finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Czas realizacji projektu: **styczeń 2021 – czerwiec 2022**

Kwota dotacji: **48.465,00 EUR.**

W 2022 r. dzięki dotacji zrealizowaliśmy m.in. następujące działania:

- Kolejne zajęcia w Akademii Samorzeczników, w tym 2-dniowe zajęcia wyjazdowe
- Lokalne działania w terenie: budowanie bazy sojuszników, akcje z młodzieżą, współpraca z samorządem;
- Wizyta samorzeczników w Sejmie RP;
- Forum Samorzeczników.

3. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA I OBSZARY AKTYWNOŚCI w 2021 roku

1. Rozwój Podlaskiej Sieci Samopomocowej „Podaj Dalej”

Już ponad rok kilkanaście organizacji i grup nieformalnych z całego Subregionu Bielskiego współpracuje w Podlaskiej Sieci Samopomocowej „Podaj Dalej” (PSS Podaj Dalej). Są z nami także szkolne koła wolontariatu skupione wokół Forum Szkolnych Koordynatorów Wolontariatu. Jak działamy? Diagnozujemy najpilniejsze potrzeby (ale i te długofalowe), planujemy działania pomocowe, realizujemy, i wyciągamy wnioski na przyszłość – aby pomagać jeszcze lepiej. Stawiamy na współpracę z samorządem, dlatego zawiązujemy w Subregionie Bielskim także pierwsze Lokalne Koalicje Pomocowe.

Nieformalną sieć lokalnych NGO i grup nieformalnych pn. Podlaska Sieć Samopomocowa „Podaj Dalej” (PSS Podaj Dalej) zawiązaliśmy w 2021 r. w ramach Projektu „Podaj Dalej – Podlaska Sieć Samopomocowa”. Otrzymaliśmy na ten cel dotację w łącznej na 3-letni projekt wysokości 257.590 zł. Dotację z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatywy Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

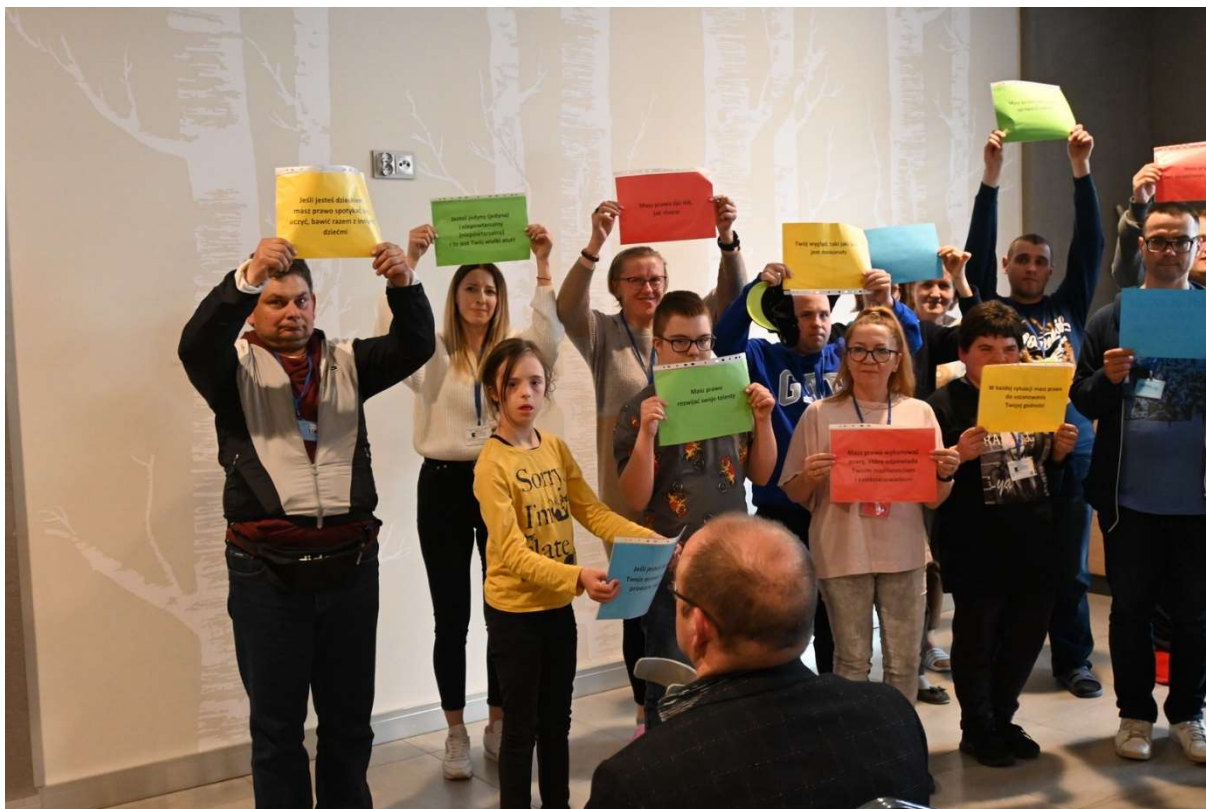
Projekt jest po to, aby skuteczniej nieść pomoc wszystkim, którzy z różnych powodów jej potrzebują. Pomysł na stworzenie takiej Sieci zrodził się podczas pierwszej fali epidemii Covid-19 (wiosną 2020). Postanowiliśmy zagospodarować tę niezwykłą energię i chęć niesienia pomocy, która spontanicznie w tak wielu z nas się wówczas pojawiła. Poprzez różnego rodzaju wsparcie, tworzymy lokalnym organizacjom, grupom nieformalnym, samorządom, liderom, młodzieży szkolnej, mieszkańcom Subregionu Bielskiego przestrzeń do samoorganizacji i współpracy. Projekt ma też charakter interwencyjny, gdyż wspólne działania służą odbudowaniu relacji i więzi społecznych utraconych na skutek wielomiesięcznej izolacji oraz zdalnej nauki.

Na koniec 2022 r. do Sieci należało 15 organizacji i grup nieformalnych z całego Subregionu Bielskiego.

Podsumowanie działań Sieci w 2022 roku: <https://www.centrumnawschodzie.pl/kolejny-pomocowy-rok-pss-podaj-dalej/>

Wszystkie aktualności projektowe są na bieżąco zamieszczane tutaj: <https://www.centrumnawschodzie.pl/podaj-dalej/>

2. Rozwój samorzecznictwa (self-advokatury) osób z niepełnosprawnościami

Projekt samorzecznicy realizujemy pod nazwą „PełnoAktywni-SamoSprawni”. Na projekt otrzymaliśmy w 2021 roku dotację z **Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy**, finansowanego z Funduszy EOG.

Projekt jest po to, aby osoby z niepełnosprawnościami (OzN) i ich rodziny ze wsi i małych miast na południu Podlasia odkryły w sobie sprawczość i skutecznie upominały się o równe prawa. Spośród wolontariuszy z niepełnosprawnościami (PełnoAktywni) oraz opiekunów OzN przygotowaliśmy pierwszych na Podlasiu 12 samorzeczników (SamoSprawni). Ich działania wspierają lokalni sojusznicy. Samorzecznicy stali się też mentorami dla młodych OzN, z którymi przeprowadzili akcje nt. praw OzN. Podjęli też dialog z samorządami. Ich działania nagłaśnia telewizja internetowa. Ważną częścią projektu była wizyta w Sejmie RP.

Projekt zrealizowaliśmy w okresie od stycznia 2021 do czerwca 2022. W tym czasie w ramach projektu:

- 15 osób przeszkoliliśmy z podstaw jęz. migowego, aby mogły podjąć współpracę także z osobami głuchymi;
- 10 organizacji wzięło udział w szkoleniu strażniczym i dzięki temu będą potrafiły monitorować sytuacje w swoich powiatach/gminach i interweniować, gdy łamane są prawa OzN;
- 20 osób (kandydatów na samorzeczników) wzięło udział w cyklu szkoleniowym w Akademii Samorzecznictwa. Program obejmował m.in.: Konwencję ONZ o prawach OzN i inne kwestie prawne, działania obywatelskie, animację, lobbying, wystąpienia publiczne;
- Przygotowaliśmy też 6 osób do pracy dziennikarskiej w nowo utworzonej telewizji społecznej NGOtv;
- SamoSprawni nawiązali współpracę z nowymi sojusznikami OzN.
- Samorzecznicy i lokalni sojusznicy OzN wzięli też udział w wyjeździe studyjnym w PSONI w Jarosławiu i poznali samorzecznictwo w praktyce.
- W 2022 ro. samorzecznicy podjęli też pracę w terenie i wraz z młodymi OzN (w wieku 12-30 lat) przeprowadzili 6 akcji, które zwróciły uwagę mieszkańców na ważne kwestie dotyczące praw OzN.
- Ponadto pomogliśmy 3 gminom podjąć konkretne działania, które pozwolą efektywniej angażować mieszkańców z niepełnosprawnościami w lokalne sprawy.
- Wraz z ekipą telewizji internetowej NGOtv nakręciliśmy filmy, reportaże
- Samorzecznicy byli także w Sejmie RP.
- Na zakończenie projektu odbyło się duże wydarzenie - Forum Samorzeczników, zorganizowane wspólnie z Podlaskim Sejmikiem OzN.

Wszystkie informacje o projekcie i aktualności: <http://samosprawni.centrumnawschodzie.pl/>

Ponadto na Facebooku: <https://www.facebook.com/PelnoAktywni>

3. Rozwój telewizji społecznej NGO tv

Przy wsparciu ze środków dotacji programu NOWEFIO z NIW-CRSO w 2021 r. kupiliśmy pierwszą kamerę i podstawowy sprzęt telewizyjny. Przeszkoliliśmy także pierwszych dziennikarzy obywatelskich. Po otrzymaniu także wsparcia z Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy dokupiliśmy sprzęt do pracy w terenie oraz nagrań studyjnych i jesienią 2021 r. uruchomiliśmy telewizję NGOtv.

NGOtv to telewizja społeczna, obywatelska, zaangażowana. Jesteśmy grupą dziennikarzy obywatelskich. Działamy w podlaskich organizacjach pozarządowych. W naszych materiałach, relacjach, reportażach pokazujemy świat od dołu, a nie z góry. Polityka interesuje nas jedynie w kontekście jej wpływu na życie pojedynczego człowieka - obojętnie kim on, ona jest.

W 2022 r. nasi dziennikarze obywatelscy zdobywali kolejne doświadczenia w pracy z, i za kamerą. Nagraliśmy kolejne materiały reporterskie oraz 3 filmy/wywiady w programie „Giełda Talentów” z udziałem seniorów, którzy opowiadają o swoich pasjach i unikalnych zainteresowaniach (<https://www.centrumnawschodzie.pl/poznajcie-kolejnych-bohaterow-gieldy-talentow/>)

Nasi dziennikarze (samorzecznicy) **byli także w Sejmie RP** w ramach projektu PełnoAktywni-SamoSprawni (<http://samosprawni.centrumnawschodzie.pl/podlascy-samorzeczniczy-w-sejmie-rp/>)

Telewizja posiada swój kanał na Youtube: <https://www.youtube.com/@ngotv7216/featured>

Część nagrań można obejrzeć także na Facebooku:

<https://www.facebook.com/telewizjangotv#>

4. Rozwój wolontariatu razem z Korpusem Solidarności

Korpus Solidarności

Nasze Stowarzyszenie prowadzi PełnoAktywne Centrum Wolontariatu. Współpracujemy z ponad 100 wolontariuszami z całego Subregionu Bielskiego. Mamy także sprawdzonych koordynatorów wolontariatu. Współpracujemy też ze szkolnymi kołami wolontariatu. Wolontariusze wspierają działania zarówno naszej organizacji, jak i działania realizowane od tego roku wspólnie z innymi NGO w ramach prowadzonej przez nas Podlaskiej Sieci Samopomocowej „Podaj Dalej” (PSS Podaj Dalej).

We współpracy z Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat z Suwałk, pełniącym funkcję regionalnego partnera Korpusu Solidarności w woj. podlaskim, także w 2022 roku nasi wolontariusze oraz koordynatorzy wolontariatu korzystali z wielu szkoleń, brali udział w spotkaniach, konferencjach, stażach. Wzięli także udział w akcjach Korpusu Solidarności takich jak: #PodlaskiePomaga „Wolontariat Pamięci” oraz #CzysteRzeki.

5. Mikołajkowy wolontariat

Także w tym roku pomagaliśmy dzieciom z Zakładu Opiekuńczo Leczniczego (ZOL) w Bacikach Średnich na Podlasiu. Mieszkają tam dzieci z poważnymi niepełnosprawnościami, a dla wielu z nich jest to jedyny dom, jaki mają. Organizatorem akcji „Mikołajkowy Wolontariat” od 2020 r. są nasi PełnoAktywni Wolontariusze. PełnoAktywni to duża społeczność, jesteśmy w całym Subregionie Bielskim. Są wśród nas: lokalne organizacje, szkolne koła wolontariatu, grupy nieformalne, osoby prywatne, instytucje. I jest nas coraz więcej! Współpracowaliśmy zwłaszcza z członkami Podlaskiej Sieci Samopomocowej „Podaj Dalej”. Pomogło także Stowarzyszenie Dziełni i Waleczni oraz Fundacja Arhelan – Społecznie Odpowiedzialni.

Zorganizowaliśmy zbiórkę rzeczową a dary trafiły do dzieci w ZOL oraz do seniorów w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym (ZPO) w Bacikach. Dodatkową atrakcją z wręczeniem darów był występ i inne atrakcje przygotowane dla dzieci przez Szkolne Koło Wolontariatu ze Szkoły Podstawowej w Dziadkowicach .

6. Współpraca z Podlaskim Sejmikiem Osób z Niepełnosprawnościami (PSOzN)

Nasze Stowarzyszenie od 2019 r. jest członkiem Podlaskiego Sejmiku Osób z Niepełnosprawnościami (<https://podlaskisejmikon.pl/>). Celem PSOzN jest integracja i wspieranie podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w województwie podlaskim w ramach sieci skoordynowanej współpracy. Organizacje członkowskie PSOzN włączają się w tworzenie oraz realizację polityk publicznych, utrzymując dialog z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi jednostkami administracji publicznej.

Także w tym roku byliśmy współorganizatorem razem z PSOzN, V już Subregionalnego Konwentu OzN. 20 czerwca 2022 r. w Bielskim Domu Kultury spotkały się osoby z niepełnosprawnościami, ich rodziny, lokalne organizacje społeczne, instytucje, samorzady i wszyscy, dla których niepełnosprawność to temat ważny zarówno ze względów osobistych, jak i w kontekście lokalnych spraw oraz kształtowania lokalnych polityk. Tegoroczny konwent odbył się razem z Forum Samorzeczników. Spotkanie było okazją do podjęcia aktualnych tematów w panelu dyskusyjnym pt. „10 lat Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami z perspektywy krajowej i lokalnej, czyli co osiągnęliśmy i dokąd zmierzamy”. Wydarzenie uświetnił występ Teatru T3, działającego przy białostockim oddziale Polskiego Związku Niewidomych. Uroczystą chwilą było wręczenie dyplomów absolwentom Akademii Samorzeczników.

Gospodarzami Forum były bielskie samorzeczniczki. Organizatorami: Stowarzyszenie „Centrum na Wschodzie” oraz Podlaski Sejmik Osób z Niepełnosprawnościami. Partnerami: Stowarzyszenie „Lazur Nadziei” oraz OWES w Subregionie Bielskim. Honorowym patronatem objął wydarzenie Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski, a patronatem medialnym objęły: Bielsk.eu oraz telewizja NGOtv.

Spotkanie odbyło się w ramach projektu „PełnoAktywni – SamoSprawni” realizowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Relacja z wydarzenia: <https://www.centrumnawschodzie.pl/wlasnym-glosem-2022-samosprawni-gospodarzami-bielskiego-spotkania-o-niepelnosprawnosci-20-06-2022/>

7. Ekonomia społeczna, wsparcie dla NGO

Jesteśmy tzw. organizacją parasolową. W ramach naszych celów statutowych świadczymy szerokie wsparcie szkoleniowo-doradcze lokalnym NGO. Nasza prezeska jest od 2011 r. przedstawicielką NGO z powiatu siemiatyckiego w Podlaskiej Sieci Pozarządowej (PSP). Razem z PSP oraz z OWOP zorganizowaliśmy także w 2022 roku na południu woj. podlaskiego wiele działań informująco-wspierających dla lokalnych NGO.

Ponadto nasze Stowarzyszenie rozwija w Subregionie Bielskim ekonomię społeczną. Z naszej inicjatywy w 2012 r. powstała pierwsza w powiecie siemiatyckim spółdzielnia socjalna (Spółdzielnia Socjalna „Esskapada”). W 2022 roku pomogliśmy kolejnym lokalnym organizacjom w podjęciu działalności gospodarczej i działalności odpłatnej pożytku publicznego.

8. Działania z młodzieżą i dla młodzieży

Z młodzieżą współpracujemy od 2015 r., czyli od utworzenia PełnoAktywnego Centrum Wolontariatu. Jest to głównie młodzież zaangażowana w działania szkolnych kół i klubów wolontariatu. Od 2021 r., czyli od stworzenia Forum Szkolnych Koordynatorów Wolontariatu oraz zawiązania PSS Podaj Dalej ta współpraca jest szczególnie intensywna. Młodzież realizuje z nami akcje pomocowe, oto przykładowe zrealizowane w 2022 r.: <https://www.centrumnawschodzie.pl/komu-pomogli-mlodzi-wolontariusze-ze-szkolnych-kol-wolontariatu/>

W 2022 r. przeprowadziliśmy z młodzieżą 4 lekcje aktywności obywatelskiej. Prowadzimy je w formie gry scenariuszowej. Młodzież staje się aktywnymi uczestnikami pewnej historii. Każdy uczeń ma tu swoją wyznaczoną rolę, ale musi też potrafić współpracować, ponieważ w podgrupach są do wykonania ważne zadania. Scenariusz gry opiera się na prawdziwych zasadach i mechanizmach, jakimi kierują się lokalne społeczności, w tym w relacjach samorząd-mieszkańcy. Młode osoby, odgrywając swoje role, jednocześnie uczą się jak być aktywnymi, świadomymi obywatelami i mieszkańcami swojej gminy.

Relacje z tegorocznych lekcji obywatelskich: <https://www.centrumnawschodzie.pl/zanami-pierwsze-lekcje-aktywnosci-obywatelskiej/>

9. Pomoc Ukrainie

Pomoc Ukrainie podjęliśmy natychmiast po 24 lutego. Skrzyknęliśmy spotkanie w PSS Podaj Dalej wspólnie pomagaliśmy. Udokumentowaliśmy najważniejsze formy pomocy udzielonej przez organizacje członkowskie PSS w okresie luty-kwiecień 2022: <https://www.centrumnawschodzie.pl/pss-podaj-dalej-dla-ukrainy/>

Z grona Sieci wybraliśmy lokalnych koordynatorów pomocy dla każdego powiatu w Subregionie Bielskim. Pomoc skierowaliśmy do uchodźców oraz osób, które pozostały w miejscu działań wojennych. Były pikniki charytatywne i zbiórki rzeczowe oraz zbiórka finansowa na zakup sprzętu strażackiego dla strażaków z Ukrainy. Zaprosiliśmy uchodźczynie mieszkające w Bielsku Podlaskim, aby wspólnie zaplanować dalsze formy pomocy. Więcej o spotkaniu: <https://www.centrumnawschodzie.pl/nic-o-was-bez-was-w-kilku-jezykach-o-wspolnych-sprawach-spotkanie-pss-podaj-dalej/>